

YENİ ÇAĞ'IN İLÂVESİ

**DÂVA
ve
MÜDAFAA**

TÜSTAV

1966

Birkaç Söz

43 yıldır en ağır şartlar altında illegal çalışmak zorunda bırakılan Türkiye Komünist Partisine karşı, özellikle son aylarda, gerici basının açtığı kampanyaya ilerici görünür bazı dergilerin ve kişilerin de katıldıkları görüldü. Sadece emperyalistlerin ve yerli ajanlarının işine yarayan anti-komünizm isterisine kapılmış sözde «solcu» veya solculukla görevli kişilerin davranışları kimseyi şaşırtmadı. Ama ilerici görüş ve davranışlarında samimi olduklarına inanmak istediğimiz kimselerin TKP'yi ve çalışmalarını kendi mücadelelerine engel görmelerine şaşmamak zordur. Onları bu davranışa iten, halkımızın uzun mücadelelerle elde ettiği bazı demokratik hakların tehlikeye düşmesi kaygısıysa, bu yersiz bir kaygıdır. İç ve dış politikasını anti-komünizm temeline dayamış, halkın kazanılmış haklarına göz dikmiş bir iktidar, silâhını, kendine karşı kullanılsın diye, kimseye vermez. Demokratik hareketleri bastırmak amacını güden anti-komünizm kampanyalarını etkisiz bırakmak için, bu kampanyalara katılmakta bir fayda aramak saflık olur. Son zamanlara kadar memleketimizde ancak komünistlerin, binbir baskıya göğüs gererek, hayatlarını hiçe sayarak haykırdıkları gerçekleri şimdi geniş yığınlarla birlikte tekrarlıyanlardan bazıların, komünistlerin hiçbir zaman kısılmıyan ve hiçbir zaman kısılmıyacak olan seslerinden kuşulanmalarını başka türlü anlamak zordur. Türkiye Komünist Partisinin varlığını bu veya şu kimsenin isteği, iradesi değil, işçi sınıfının Türk halkı karşısındaki tarihi görevi tâyin etmiştir. 46 yıldır hiçbir engel Türk komünistlerini bu görevi yerine getirmek için mücadeleden alakoyamadı ve alakoyamaz. Bunu, emekçi yığınların sesini taklit ederek isteyenler bulunsun da.

*

TKP memlekette işçi sınıfının ve bütün halkın ekonomik, sosyal ve politik çıkarlarını uzun yıllar tek başına savunmuş, bu uğurda en çetin şartlar altında tek başına savaşmış bir partidir.

İkinci Dünya Harbinden sonra Batılı emperyalistlerin, özellikle Amerikan emperyalistlerinin sosyalist ülkelere karşı hazırladıkları yeni bir harpte, Yakın ve Orta-Doğu ülkelerindeki millî kurtuluş hareketlerine karşı mücadelede Türkiye'yi bir atlama tahtası olarak kullanma plânlarını, TKP daha tasarı halindeyken açığa vurdu, halkımızı uyarmak için elindeki bütün imkânları kullandı. TKP, Amerikan emperyalistlerinin bu plânları gerçekleştirmek için kurdukları «yardım» tuzakları olan «Truman doktrini», «Marşal plânı»nın gerçek amaçlarını örten perdeyi yırttı.

Acı sonuçların belirmesi uzun sürmedi: «Yardım» anlaşmaları Amerikan emperyalistlerine Türkiye'yi kendilerine bağlamak, Türkiye'nin içişlerine

karışmak imkânlarını yaratıyordu. Batılı sömürgecilere yaklaşma, askeri masrafların artmasına, millî gelir kaynaklarının akıp gitmesine, halkın yaşama seviyesinin düşmesine yol açıyordu. Askeri masraflar yükseldikçe köleleştirici Amerikan kredi ve «yardımlarına» ihtiyaç daha da artıyor, Türkiye'nin Amerika'ya bağlılığı kuvvetleniyordu. TKP, halktan gizlenmek istenen bu gerçekleri, üzerindeki durmadan sertleşen baskıya rağmen, ortaya koymaktan yılmadı.

1950'de Demokrat Partinin iktidara gelmesiyle, iç ve dış politikada, halkın ve memleketin çıkarlarına aykırı yolda atılan adımlar daha da genişledi, emekçi yığınların maddî hayat şartları daha da ağırlaştı. Yurtseverler, bütün ilerici güçler üzerindeki baskı sertleşti, Türkiye emperyalist bloka daha çok yaklaştı ve Kore Demokratik Cumhuriyetine karşı açılan savaşa sürüklendi.

Bu hiyanet politikası karşısında Türk komünistleri faaliyetlerini artırdılar, memleketin diğer ilerici güçleri varlıklarını duyurmaya başladılar. Gerici iktidara karşı mücadele şiddetlendi.

Menderes hükümeti Türkiye'yi NATO'ya sokmaya hazırlanırken ilerici, barışsever güçlere karşı baskısını «komünizmle mücadele» bayrağı altında daha da sertleştirmekle işe başladı. Türkiye Komünist Partisine karşı geniş bir saldırı hazırlandığı öğrenildi. Bunu gerici basın gizlemiyordu. TKP, gerici iktidarın bu saldırı hazırlıklarına karşı koruyucu tedbirler almaya karar verdi. Bu kararın gerçekleşmesini suya düşürenlerin, şimdi de sığınak buldukları bazı dergilerde anti-komünizm kampanyalarına katıldıkları ve çeşitli yollara başvurarak provokasyonlarına devam ettikleri görüldü.

1951 Ekiminin sonunda polisini genel saldırısı başladı. Türkiye'nin çeşitli illerinden yüzlerce komünist ve barışsever İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün özel hücrelerine, bodrumlarına ve askeri cezaevinin kovuşlarına tıkıldı. Ordunun İstanbul polisiyle işbirliği halinde idare ettiği ilk soruşturma iki yıl sürdü. Soruşturmalarındaki işkence metot ve şekilleri hakkında bir fikir vermek için tutuklulardan 16-sının çıldırdığını belirtmek yeter.

İlk soruşturma sonunda mahkemeye verilen 167 sanığa sonradan 17 kişi daha eklendi. Ve Askeri Mahkemeye verilenlerin sayısı 184 kişiyi buldu.

1953 Ekiminde Ankara Garnizon Komutanlığı 2 numaralı mahkemesi İstanbul'da işe başladı. Bir yıl süren muhakeme sonunda sanıkların büyük bir çoğunluğu ağır hapis cezalarına çarptırılarak memleketin çeşitli bölgelerindeki cezaevlerine sürüldüler.

1951 tevkifleri başladıktan az sonra Menderes hükümetinin Meclisten geçirdiği bir kanunla TCK'nun 141. ve 142. maddeleri daha da sertleştirilmişti. 141. maddedeki azami ceza 10 yıldan ölüm cezasına çıkarılmıştı. Yayınladığımız bu müdâaanın sahibi Zeki Baştımar yoldaş, 141. madde sertleştirilmeden önce tutsak edilmiş olduğu için, Savcının bütün gayretlerine rağmen, madde yeni şekliyle kendisine uygulanmadı ve eski şeklin azami haddiyle 10 yıl ağır hapse ve 3 yıl 4 ay sürgün cezasına mahkûm

edildi. Provokatörler arasında, tamamiyle yıkmaya çalıştıkları, fakat bir kısmını yıkmayı başardıkları yapının çöküntüleri altında kalanlar oldu. Rollerine ve görevlerine ilk soruşturmada ve muhakeme sırasında devam edebilmeleri için buna katlanmak zorunda bırakılmışlardı.

TKP'yi yıktıklarını sananlar ümit kırıklığına uğramakta gecikmediler. Şimdi gerici burjuvazinin ve Milli Emniyetin eski telkinlerini yeniden yaymaya başladılar: «Türkiyede Komünist Partisinin illegal çalışması hiyanettir», diyorlar. Legal çalışma yasak, illegal çalışmak hiyanet! Türk işçisinin, Türk halkının ve memleketin gerçek çıkarlarını savunmakta emperyalist tekellerin ve yerli ajanlarının çıkarları için bir hiyanet varsa, hiçbir kuvvet Türk komünistlerini bu «hiyaneti» işlemekten alakoyamayacaktır.

Anti-emperyalist, hattâ sosyalist eğilimli görünen birkaç yazarın Komünist Partisine karşı gerici çevrelerle ağız birliği etmeleri güç anlaşılır bir şeydir. Komünizme karşı olmadıklarını söyleyen, fakat Türkiyede yaşayamayan komünistleri yabancı âleti gibi göstermeye yeltenen bu gibi kimse-lerin savundukları görüşlerde samimiliklerini ve ciddiliklerini şüpheye düşürmektedir. İnandığı dâvanın aktif bir savaşçısı kalmak isteyen, polisçe tanınmış Türk komünistlerinin Türkiyedeki yerlerinin hapisaneler olduğunu herkes bilir. Bir devrimci, memleketinin, halkının kurtuluşu için savaşmak imkânını nerede bulursa orada savaşır. Milletlerin devrim hareketleri tarihinde olduğu gibi, memleketimizin hürriyet ve kurtuluş hareketleri tarihinde de bunun örnekleri çoktur. Gizli çalışan bir parti, kendi varlığını korumak zorundadır. TKP, bir parti olarak, hiçbir zaman memleket dışında olmamıştır ve olamaz. Türkiye Komünist Partisi nerede olmak gerekse oradadır. Polis onu izlemekte güçlük çekiyorsa, bu işte kullandığı yarı-dımcı araçların koku alma hassaları bir hayli zayıflamış demektir.

Türk komünistleri enternasyonalizme bağlıdır. Marksçı-Leninci partiler dünya işçi hareketinden ayrılmış, kopmuş olamazlar. Komünizme karşı olmamak demek, komünistlerin bu bağlılıklarına ve bağlantılarına karşı olmamak demektir. Çağımızda, samimi burjuva nasyonalisti olup da, enternasyonalizme bağlı ve dünya proletaryasıyla, dünya komünist hareketiyle bağlantılı komünistlerle, ortak düşman olan emperyalizme ve gericiliğe karşı işbirliği edenler az değildir. Ama bizdekiler arasında henüz o seviyeye gelmemiş olanlar çoktur.

«Ne Vaşington, ne Moskova uşaklığı» diyenler, milletlerin kimseye uşak olmadan da yaşayabileceklerini nasılsa kavramışlar. Ama, Marksın, Engelsin «başka milletleri ezen bir millet hür bir millet olamaz» formülüne ve enternasyonalizme bağlı devletlerin uşak edinmeye ihtiyacı olmadığını hâlâ kavramamışlardır. Moskova, efendilerden olduğu kadar, uşaklardan da nefret edilen bir yerdir.

Ankara Garnizon Kumandanlığı II Numaralı Askerî Mahkemesi yüksek heyetine

Müdafaamdır

Sayın Hâkimler,

On yıldan beri zaman zaman geneloğa büyük bir siyasi komplo gibi sunulmak istenen olağan siyasi bir olay, bütün açıklığıyla önünüze serilmiş bulunuyor. İktidarın ve gerici basının, bu olay sanıklarının şahsında yaratmaya çalıştığı «umacı»yı burada asıl çehresiyle görmüş bulunuyorsunuz. Bulandırılan su durulmuştur. Örtölmek istenen gerçek bütün çıplaklığıyla meydandadır.

★

Adalet mekanizmasının nispeten normal işlediği bir memlekette, işlendiği iddia olunan fiil bir dâva konusu bile olamazdı, ve ilk soruşturmada böyle çapraşık gibi görünen bir hale sokulamazdı. Yeryüzünde benzeri olaylan suç diye ele alacak kanunların hüküm sürdüğü memleketler belki hâlâ vardır. Fakat kanunların, uyanına göre ve adama göre uygulandığına bu kadar parlak bir örnek olabilecek birtek medenî memleket daha göstermek zordur. Bu dâvaya konu teşkil eden olay, memleketimizde bugün yürürlükte olan kanunlar karşısında bile, olsa olsa, ancak basit bir kovuşturma konusu olabilirdi. Fakat bütün ilk soruşturma safhalarıyla ve şimdiki şekliyle bu dâva basit bir dâva olmaktan çıkmış bulunuyor. Müdafî avukatlardan biri, haklı olarak, bu dâvayı memleketin adli tarihinde özel bir yer tutacak tarihi bir dâva olarak vasıflandırmıştır. Bu özellik, ne sadece buradaki sanık sayısının çokluğunda, ne binlerce sayfa tutan ilk soruşturma evrakının hacminde, ne ilk soruşturmanın sanıklar için tahammül edilmez şartlar altında iki yıl gibi uzun bir müddet devam etmiş olmasında, ne de ilk soruşturma sırasında eski Asyaî ve ortaçağ metotlarına paralel olarak uygulanan yeni Amerikan metotlarının kanun dışı, insanlık dışı, ahlâk dışı şekillerinin ve çeşitlerinin hepsinin birden uygulanmış bulunmasındadır. Gerçi bu olayların herbiri tek başına bu dâvayı

basit bir dâva olmaktan çıkaracak önemdedir. Kaldı ki, burada hepsi bir araya gelmiş bulunuyor. Böyle olduğu halde, onu tarihi bir dâva yapan asıl özellik başkadır. Bu özellik, hiçbir medeni memleketin adliyesini meşgul etmeyecek kadar önemsiz bir nitelik taşıyan olağan siyasi bir olayın, kanun temsilcileri elinde, facia diyebileceğimiz bir sıra kanunsuz harekete bahane teşkil etmesinde, belli siyasi maksatlar için yüzlerce vatandaşın felâketi bahasına sömürülmesindedir. Bu dâva, yalnız Türk adli tarihinde değil, son devrin milletlerarası adli tarihinde kanun namına işlenen kanunsuzlukların türlü örnekleriyle dolu ibret verici bir sayfa teşkil edecektir.

*

Hukuk rejimi, hukuk devleti deyimleri son yıllarda basında en çok rastlanan deyimlerdir. Bizde bu deyim, hükümetin sözcülüğünü yapan bazı siyaset adamlarının ağızlarının pelâsengi olmuştur. Hukuk devleti, hukuk rejimi ne demektir? Hukuksuz devlet, hukuksuz rejim olabilir mi? Gerçek ilim böyle bir şey kabul edebilir mi? Bu ayrı bir meseledir. Fakat hukuk devleti ve hukuk rejimi deyim, devlet idarecilerinin kürulu hukuk kaidelerine ve İnsan Hakları Beyannamesinin ruhuna uygun kanunlara riayet etmesi mânâsına geliyorsa, iş biraz değişiyor. Bu takdirde, sadece bu dâva bu anlayışın ışığında bizdeki «Hukuk Rejiminin» mahiyetini açıkça ortaya koymaya kâfi gelir. Halka yabancı bir rejimde, kanunların, belli menfaatlara uygun bir şekilde hazırlanan, bu menfaatlara göre tefsir, tevil ve tatbik edilen ve icabında açıktan açığa ihlâl edilen birtakım iğreti hüküm ve kaidelerden ibaret olduğunun en parlak örneklerini bu dâvada bulmak mümkündür. Hükümleri sarîh olması gereken kanunların bazan tefsire ihtiyaç göstermeleri, tefsire tâbi tutulmaları, nedense, olağan bir şeydir. Fakat bu ancak tefsire elverişli kanunlar için böyledir. Hüküm sarîh olan bir kanunu zoraki bir tefsire tâbi tutmak, yahut tevil etmek, onu bilerek ihlâl etmekten farksızdır.

Memleketimizde ileri fikir akımlarına ve özellikle komünistlere karşı uygulanan kanunlar üzerinde, iç ve dış politika icaplarına uygun olarak, zaman zaman nasıl oynandığı malûmdur. Fakat çeşitli zamanlarda üzerlerinde bu kadar çok değişiklikler yapılan bu kanunların, yine de ihtiyacı tatmine kâfi görülmiyerek, sırf siyasi düşüncelerle, açık bir şekilde ve sık sık ihlâl edildikleri de bir gerçektir.

Saf ve mutlak adalete inanmam. Adaletin sınıflı bir karakter taşıdığını biliyorum. Fakat, sınıfların üstünde kalmak iddiasında olan bir adaletin, görünüşte olsun tarafsız olması, ifade ettiği mânaya şeklen olsun uyması gerektir. İcra kuvvetleri elinde istenildiği gibi tefsir, tevil ve tatbik edilen bir kanun, düpedüz bir cebir vasıtasıdır. Kanun zâten cebir vasıtası demektir, ama belli bir maksatla meydana getirildikten sonra ve yürürlükte kaldıkça, menfaatlerini koruduğu sosyal sınıfın elinde, ilk önce bu sınıfın

kendisinden hürmet görmesi gereken bir vasıtaadır. Hukuk rejimi deyiminden kastedilen mânâ da, bugün insan haklarının istediği şey de budur. Aksi halde, kanun, meşruluğunu kaybeden barbarca bir âlet kertesine düşer, hukuki mânâda bir kanun olmaktan çıkar.

Bugün yürürlükte olan kanunlar karşısında bu dâvanın yeri nedir? Bunu bir hukukçu gözüyle incelemek yetkimin dışında bir iştir. Ben burada ancak her vatandaşın görebileceği kadar meydana olan birkaç gerçeğe kısaca dokunacağım.

1. Savcı, Türk Ceza Kanununun 141. Maddesinin 1. ve 3. fıkralarına ve Askerî Ceza Kanununun 148. maddesinin B fıkrasına göre cezalandırılmamı istemektedir. TCK'nun 141. maddesi Askerî Ceza Kanununda yazılı bir suç değildir. Askerî Muhakeme Usulü Kanununun ikinci maddesine göre ise, asker ve siviller tarafından müştereken işlenen fiil TCK'nda yazılı bir suç ise, bunların toptan muhakemesi umumî kaza merciine aittir. Bu dâvada, askerî şahıslarla müştereken işlendiği iddia olunan suç, Askerî Ceza Kanununda yazılı bir suç olmadığına göre, bu madde gereğince dâva ancak umumî (sivil) mahkemelerde görülebilir.

Fakat bu dâvanın askerî mahkemeye devrinde, iktidarın emri kanunun emrine galebe çalmıştır.

2. Hükümetin, siyasi mülâhazalarla kanunları istediği gibi ve işine geldiği şekilde, fakat bu defa sanıkların lehinde olarak, nasıl kullandığını gösterir bir başka örneği Nabolant Dâvasında görüyoruz.⁽¹⁾ Bilindiği gibi, bu olayda bir denizaltı gemisi batmış ve 81 Türk askerî ölmüştür. Burada suç, askerî bir müessese olan bir denizaltı gemisi içinde askerî şahıslara ve savunma vasıtalarına karşı askerî ve sivil şahıslar tarafından işlenmiştir. Askerî Muhakeme Usulü Kanununa göre tamamiyle askerî kazayı ilgilendiren bir suçtur. Bizim dâvamızda hiç nazara alınmayan Askerî Ceza usulünün 2. maddesi burada açıktan açığa ve yersiz olarak leyhe çevrilerek uygulanmış ve dâva sivil mahkemeye verilmiştir. Çünkü, iki gemiyi idare edenlerin fiil ve hareketlerinde iştirak mevcut farzedilmiştir. Evvelce birbirini hiç tanımayan ve belki de birbirini hiç görmemiş olan bu sanıkların 81 kişinin hayatına son vermek ve denizaltı gemisini batırmakta müşterek hareket ettiklerini kabul etmek akıl ve mantığın çerçevesine sığmaz. Bu fiilin tesadüfî bir fiil olduğu açıktır. İştirak ancak kasıtlı işlenen fiillerde mevcut olabilir. İştirak olmayınca da fiil ancak askerî kazanın konusu olabilir. Durum böyle iken, sırf siyasi düşüncelerle dâva sivil mahkemeye verilmiştir. Böylece Nabolant Dâvası, Askerî Ceza Kanununda yazılı bir

(1) Bayar ve Menderes Türkiye'yi NATO'ya sokmaya hazırladıkları sıralarda, bu Pakt üyesi İstandinavya memleketlerinden birine ait bir ticaret gemisi Çakakkale Boğazında bir Türk denizaltı gemisine bindirmiş, denizaltının batmasına ve 81 Türk deniz er ve subayının ölümüne sebep olmuştur.

suç olduğu halde sivil mahkemeye; bu dâva yani bizim dâvamız ise, askerî kanunda yazılı bir suç olmadığı halde askerî mahkemeye verilmiştir.

İşte iki olay ki, kanunların icra kuvvetleri elinde istenildiği gibi tevîl ve tatbik edilen birer âlet olduklarının parlak iki örneğidirler. Nabolant Dâvası, eldeki ve yürürlükteki kanunlar karşısında ortada su katılmamış askerî bir suç bulunduğu ve dâva su götürmez şekilde askerî kazaya ait olduğu halde, sivil mahkemede görüldü. Çünkü, kanuna göre değil, kendi siyasi endişelerine göre hareket eden iktidar böyle istiyordu. Çünkü, dış memleketler genelayunu ve dolayısıyla yabancı hükümetleri ilgilendiren bu dâvayı fırsat bilerek dışarıya hoş görünmek, demokrat ve medenî görünmek arzusu ve prestij sağlamak ihtirası, iktidarı kanunları hiçe saymaya götürdü. Çanakkale sularına gömülü 81 Türk çocuğunun aziz hatıralarına hürmeten olsun, memlekette yürürlükteki kanunlara riayet etmek mertliği gösterilemedi.

Önünüzde görülen bu dâva ise, doğrudan doğruya siyasi maksatlarla açılmış ve kanunun açıklığına rağmen, yine siyasi maksatlarla askerî mahkemeye verilmiştir. Çünkü tevkifler sırasında Atlantik Paktına girmek için her çareye başvurmakla meşgul olan Hükümet, memleketi komünizmin tehdidi altında göstermek ihtiyacında idi. Çünkü, emperyalistlerin ve başta Amerikalıların gözüne girmek ve memleketi onlara cazip göstermek peşindeydi. Çünkü, başın en ateşli savunucularına karşı, dünya gericiliğine bir mücadele örneği vermek, hükümetin siyasi ihtiraslarına uygun düşüyordu. Çünkü, soruşturmayı istenildiği kadar uzatmak, tevkifleri istenildiği kadar genişletmek ve soruşturmada en vahşice metotları kullanabilmek için bu işte mutahassıs olan sivil zabıta askerî kanunların himayesi altına almak lâzımdı. Kanunsuzluğu kanunların himayesi altına almak; bu, kendine güvenen, kendinde kuvvet tahayyül eden bir otoritenin tenezzül edeceği bir hareket midir? Hayır, bu sadece bir zaaf ifade eder. Bizim karşımızda değil. Bizim karşımızda onun maddeten kuvvetli olduğunu itiraf etmeye lüzum yok. Fakat dâvasını güttüğümüz milletin karşısında zayıftır. Çünkü, haksızdır, kendi hazırladığı kanunları hiçe sayan bir iktidar ne haklı olabilir, ne de kuvvetli sayılır.

Kanunu, bazı vatandaşların aleyhinde, bazılarının lehinde olarak ihlâl etmek bir hukuk rejiminin işi değildir. Anayasa kanun nazarında bütün vatandaşların eşit olduğunu söyler. Ama ne çare ki bunu sadece Anayasa söyler.

*

Mesele yalnız umumî mahkemeyi ilgilendiren bir dâvanın kanunsuz olarak askerî mahkemeye devrinde değildir. Ortadan daha acı bir gerçek var: Askerî mahkemeler Anayasanın emrettiği bağımsızlığa sahip değildir. Şu gerçeği ifade etmek zorundayım: Emir ve kumanda altında bulunan bir hâkim, fikir ve kanaatlarını serbestçe ortaya koyamaz. Âmirine

bağlı bir hâkimden tarafsızlık beklenemez. İcra organının nüfuz ve otoritesi askerî kazanın serbestçe ve tarafsız olarak hareket etmesine engeldir. Bir müddet önce Askerî Ceza Kanunu üzerinde çalışmalar yapan ilim komisyonu hazırladığı tasarıda bu gerçeği şu cümlelerle ifade etmiştir:

«Anayasaya göre, yargıçlar, genel veya özel bir görev alamazlar. Keyfiyet böyle olduğu halde, asıl vazifeleri askerlik ve komutanlık olan subaylara askerî kazada adli âmirlik ve mahkeme başkan ve üyeliği yaptırılması Anayasaya aykırı ve adliyenin istiklâli ile gayri kabili telif bulunmadır.»

Adi dâvalarda mahkemenin bağımsızlığı meselesi okadar önemli olmayabilir. Çünkü bu dâvalarda adli âmirin tarafsızlığını tehdit edecek sebepler nispeten azdır. Fakat siyasi bir dâvada böyle bir tarafsızlık nazarı olarak bile kabul edilemez. Kanunun askerî şahıslara ve bu arada askerî hâkime yasakladığı siyaseti askerî bir mahkemeye rüyet konusu olarak tanınması nekadarp garipse, böyle bir mahkemeden siyaset yapmasını, yani tarafsız kalmasını beklemek de o kadar garip olur.

Fakat iş bu kadarla da bitmiyor. Burada bahis konusu olan, sadece Anayasanın emrettiği bağımsızlığa sahip bulunmayan askerî bir mahkemenin âdi bir dâvaya bakması değildir. Burada başka bir kanunsuzluk örneği daha var:

Bu dâva siyasi bir dâvadır. Mahkeme adli âmirin emrinde bir mahkemidir. En büyük adli amir ise, icra vekilleri heyeti üyelerinden biri olan savunma bakanıdır. Yani siyasi bir şahşıyettir. Buradaki sanıkların siyasi hasmı mevkiindedir. Biz burada kendi siyasi hasımlarımızın emri altındaki bir mahkeme tarafından muhakeme edilmekteyiz. Böyle bir mahkemenin hükmü, kendi Anayasamız ve diğer kanunlar karşısında bile bâtıl sayılmaz mı? Abdülhamit istibdadının en karanlık devirlerini yaşamış olan Şair Ziya Paşanın meşhur beytini hatırlamamak elden gelmiyor. Adalet mefhumunun yüceliğine ve burada Mahkeme Heyetini teşkil eden kişilerin, memleket müdafaasının sembolü olan üniformalarına hürmeten bu beyti tekrar etmiyeceğim.⁽¹⁾

Anayasanın 105. maddesi hiçbir kanunun Anayasaya aykırı olamayacağını söyler. Buna rağmen, bu çeşit kanunların var olduğu da bir vakiadır. Bu durum karşısında hâkim ne yapsın? Memleketin en yetkili hukuk bilginlerinin bu suale verdikleri cevap şudur:

«İki kanun hükmünün tearuzu halinde mahkemelerin mer'i olan hükmü bulup tatbik etmek vazifeleri ne kadar tabii ise, bir kanunla Anayasanın karşılaşması halinde de aynı şekilde mahkemelerin üstün olan kanun hükmünü bulup tatbik etmeleri okadar tabii sayılmak gerektir.»

(1) Kadı ola dâvacı ve muhzir (mübaşir) dahi şahit,
Ol mahkemenin hükmüne derler mi adalet?

Bir asker için âmirin emri mi, kanunun emri mi üstündür, bilmiyorum. Fakat askeri hâkimler arasında, âmirin emirlerine rağmen, yalnız kanunu ve vicdanının sesini dinleyen fedâilerin var olduğuna inanmak istiyorum.

İnsan Hakları Beyannamesine ve Anayasaya aykırı anti-demokratik kanunlara karşı gerici basında bile birkaç yıldan beri devamlı bir yayın yapılmaktadır. Bu yayınların, bilhassa İkinci Dünya Harbinden sonra yeryüzünün gittikçe gelişen demokratik havası dışında bırakılmakta ısrar edilen Türk halkını oyalamak gibi bir hedefi bulunabilir. Fakat arada yurtsever Türk aydınlarının da zaman zaman memleketin öz ihtiyaçlarını samimi olarak ifade etmek fırsatını buldukları görülüyor. İstanbul'un en gerici günlük gazetelerinden birinde çıkan «Askeri Kaza Dâvası» adlı bir makaleden aşağıdaki satırları naklediyorum:

«Nürenberg Askeri Mahkemesinin esbabı müciibesine göre, hâkim kendi vicdanının emrine aykırı ve insaniyetin zararına olarak (mevzuata uyup da) hüküm vermiş olsa bile, bu kendisi için bir müdafaa sebebi sayılmamıştır. Bu itibarla, İkinci Dünya Harbinin sonundan buyana hızla gelişen İnsan Hakları telâkkisi muvacehesinde gizli askeri mahkemelerin ifade ettikleri mâna, siyasi bir zümre menfaati uğrunda, zulüm ve haksızlık vasıtası olmaktan gayri bir şey değildir.»

Ben bu satırlara birşey ilâve etmeyeceğim.

*

Demokrasi ve hukuk rejimi lâflarının bolluğu, nasıl kanunsuzluğu ve sınıf diktatörlüğünü gürtlüye getirmek gayretinin bir belirtisi ise, ağızlarından hiç düşmeyen inkılâpçılık, ilerilik sözleri de güdülen gerici politikayı perdelemek arzusunun bir ifadesidir. Sınıf diktatörlüğü, bir taraftan, memlekette bir komünizm tehlikesi, vehmi uyandırmaya çalışarak gericilikle bağdaşmayan bütün ileri fikir akımlarına ve demokratik hareketlere karşı harp açmış bulunuyor. Diğer taraftan da, halkta ve ileri aydınlardaki gericilik düşmanlığı karşısında kendi asıl çehresini örtmek için sözde gericilikle de mücadele ediyor. Gericilik, siyasi lûgattaki mânasıyla, inkılâp ve sosyal reform hareketlerine yüz çevirme ve bunlara karşı aktif mücadeleye geçme demekse, bugün memleketimizde gerinin kim olduğu bellidir. Milli Mücadelenin memlekete sağladığı siyasi ve ekonomik bağımsızlık bugün ne haldedir? Kapitülasyonları süngüsünün ucuyla kaldıran bir milletin Lozanda temsilciliğini yapmış eski bir devlet adamı, kendisinin açtığı bir yoldan kapitülasyonların yeniden geri geldiği hakikatini son seçimler münasebetiyle ve rey toplamak amacıyla itiraf etmek zorunda kalmadı mı?

«Yabancıdan para almak için vermediğimiz memleket hazinesi yoktur.»
«... Bugün Afrika kabileleri kendi topraklarını işleten yabancılara karşı ayaklanmışlardır. İktidar gül gibi toprağımıza Afrika kabilelerinin kovduğu yabancı sermayeyi getirmek istiyor.»

Bu sözleri ben söylemiyorum, yukarda sözü, geçen eski devlet adamı söylüyor.

Gericilik demek harp demek, barış düşmanlığı demektir. Bugün memlekette barışı savunmak, barışı istemek bir suç sayılmıyor mu? Barışseverler birer cânı gibi hapishanelere tıkmıyor mu? Bizler niçin buradayız ve niçin hiçbir siyasi ve sosyal harekete karşı hiçbir devirde bu derecesi görülmemiş vahşice davranışlara maruz kaldık? Evet, bu memlekette barışı istemek ve hattâ yabancı menfaatlar uğrunda yabancı memleketlerde milletin kanının dökülmesini istememek bir suçtur.

Yok, eğer gericilik, dilimize yerleşen mânasıyla, sadece dini siyasete alet etmek, dini taassubu körüklemek demekse, iktidar bu yolda da kim-seden geri kalmıyor. Mekteplere din derslerini mecburi kılan, din mektepleri açan kimdir? Taassubu alabildiğine körükliyen, hattâ padişahlığı, halifeliği öven dergi ve broşürleri maddi olarak da, mânevi olarak da besliyenin iktidarı kendisi olduğu Malatya Dâvası münasebetiyle ortaya çıkmış değil midir?

Gericiliğin komünizmle işbirliği yaptığı yolundaki propaganda bir siyaset hokkabazlığı, şaşkın bir siyasetin şaşkınca bir iftirasıdır. İspat ettiği şey, iftiracıların hakikatleri örtbas etmek işinde çaresizlik ve acizlik içinde bulunduklarıdır.

Halkın bütün sınıf ve tabakalarında emperyalistlere, harp tahrikçilerine karşı uyanan nefretin gittikçe artan fiili belirtileri iktidar çevrelerini düşündürüyor. Siyasi ve dini inançları ne olursa olsun, memleketini seven bütün vatandaşların milli bağımsızlığımıza kastedenlere ve barış düşmanlarına karşı birleşmeleri zorunluğu karşısında şaşırانlar, bu zorunluğun gerçekleşmesi işinde öncü bir rol oynayan Türk komünistlerini gericilikle işbirliği halinde göstermek gibi gülünç bir iftira yolu tutmuşlardır. Fakat bu yolun bir çıkmaza gittiğinin farkında değillerdir.

Memleketin bugünkü haline, ufukları tehdit eden tehlike bulutlarına rağmen, onun geleceğine inanıyoruz. Çünkü bu memleketin bağımsızlığı ve hürriyeti için hertürlü ukubeti, hertürlü azabı ve ıstırapı çekmeye hazır insanların, milletin sinesinde bol bol mevcut bulunduğu canlı delillerini kendi öz varlığımızda görüyoruz.

*

Memleketi bugünkü çıkmazdan kurtaracak yolun Komünist Partisinin gösterdiği yol olduğuna inanıyorum. Komünist Partisinin teşkilât prensiplerini ve siyasi görüşlerini açıklayan yazıları yaymanın sorumluluğunu kabul ediyorum. Savcının bu bültenlere dayanarak yaptığı suçlamaları cevaplandırmak zorundayım.

Savcı, Sevk İddianamesinde ve Esas Hakkındaki Mütalâasında, TKP Teşkilât prensiplerinin ilk satırındaki (Partimiz Marksçı-Leninci bir partidir) cümlesini ele alıyor ve bundan, «Türkiye Komünist Partisinin gayesinin,

cebiri ve şiddet yolu ile iktidarı ele alarak amele diktatörlüğü tesis etmek» olduğu yolunda bir hüküm çıkıyor. Teşkilât prensiplerini benimsemiş Marksçı-Leninci bir komünist olarak, bu cümlelerin gerçek mânâsı üzerinde durmak isterim. Bir partinin veya kişinin Marksçı-Leninci olması ne demektir? Müsaadenizle evvelâ bunu kısaca izah etmeye çalışacağım.

Marksizm, genel bir tarifle, tarihi ve sosyal olayları materyalist bir görüşle ve diyalektik bir metotla inceleyen, çözümleyen ve açıklayan bir ilimdir.⁽¹⁾ Leninizm, Marksizmin yaşadığımız yeni tarihi devreye, çağımızın şartlarına uygulanmasıdır; devrimizin Marksizmidir.

Hayatı ve sosyal hâdiseleri materyalist bir görüşle izah etmek demek, onları doğuran ve idare eden şeyi, maddi varlığın dışındaki mutlak bir kuvvetin iradesinde değil, bu maddi varlığın kendinde saklı ezeli ve ebedi kanunların yarattığı zaruretlerde aramak demektir. Bu görüş tarzına göre, belli bir sosyal ortamda, bir memlekette belli fikirler ve prensipler, ancak o memleketin maddi şartlarından ve zaruretlerinden doğabilir. Bir fikir, maddi şartların elverişli olmadığı bir yerde doğamaz; dışardan gelemez; gelse de tutunamaz. Kökü dışarda bir ideoloji, kökleri havada bir ağaç gibi, ergeç kurumaya mahkûmdur.

İşte materyalist görüş bu demektir.

Diyalektik metot, sosyal hayatı ve hâdiseleri daimî bir akış, daimî bir değişme ve gelişme halinde görür ve konusunu zamanın, zeminin ve durmadan değişen hayat şartlarının ışığında inceler.

Böylece, Marksizm-Leninizm ilmi ve felsefi bir doktrindir, bir cihanı görüş tarzıdır. Marksçı-Leninci parti bu görüş tarzını kendine kılavuz edinen parti demektir. Böyle bir partinin kendi programını, prensiplerini, siyasi amaçlarını, bulunduğu memleketin maddi şartlarına göre çizmesi şarttır. Maddi-ekonomik şartları birbirinden ayrı olan memleketlerdeki Marksçı-Leninci partilerin uzak idealleri aynı olsa da, programları, siyasi hedefleri, faaliyet şekilleri değişiktir. Çünkü Marksizm-Leninizm, memleketlerin ve milletlerin sosyal ve siyasi gelişme imkânlarını her memleketin kendi sosyal ve ekonomik bünyesinin, objektif şartlarının tâyin ettiği yolda arar.

Teşkilât prensiplerinin ilk cümlesinin anlatmak istediği işte budur.

*

Komünizmin, gayesine ulaşmak için, cebir ve şiddet kullanmayı her yerde, her zaman için mutlak bir zaruret olarak kabul ettiği iddiası yersizdir. Marksizm-Leninizm soyut konular hakkında genel ve mutlak hükümler vermez; bu veya şu meselede, bu veya şu tarihi devrede, bu veya şu memleketin mevcut sosyal ve ekonomik şartlarını gözönünde tutarak bu veya şu hüküm verir. Belli bir zamanda belli bir memleket için doğru olan bir

(1) Askerî Mahkemede Marksizmin-Leninizmin bu çok genel tarifiyle yetinmek gerekmiştir.

hüküm, başka bir zamanda, maddi hayat şartları başka olan bir memlekette doğru olamaz. Hattâ zamanla şartları değişen bir memleketin sosyal meseleleri hakkında Marksizmin-Leninizmin hükümleri de değişir. Marksizm-Leninizm hakkındaki yanlış telkinler ve yanlış bilgiler komünistlerin siyasi amaçları ve faaliyet şekilleri hakkında yanlış hükümlere yol açmaktadır. Komünistlerin her zaman için her memlekette hep aynı gayeler peşinde koştuklarını, hep aynı yoldan, aynı doğrultuda yürüdüklerini iddia etmek yersizdir. Bu çeşit faaliyet Marksizmin-Leninizmin ruhuna aykırı düşer. Komünist partilerinin Marksçı-Leninci partiler olduklarını teşkilât prensiplerinin başına koymaları, bu noktaya verdikleri önemi belirtmek lüzumunu duymalarındandır. Savcı, Esas Hakkındaki Mütalâasında «Bugünkü şartlar altında memleketimizde illegal faaliyette bulunan Gizli Komünist Partisinin kanun dışı bulunması dolayısıyla hiçbir zaman meşru yollarla iktidara gelmesi kabil olmadığını...» söylüyor ve «cebiri unsuru komünizmin hususî bir maksadı olduğu» yolunda bir hükme varıyor. Bu hüküm sağlam bir mantığa dayanmıyor. Gizli ve illegal çalışmak komünistler için ne bir gayedir, ne de arzu edilir bir şeydir. Fakat bu memlekette komünistler buna mecbur edilmişlerdir. Tahkikat dosyasında mevcut «Görüşler» adlı bültenin (Parti Meseleleri) kısmında şu cümleler var:

«Gizli faaliyet partimizin mutlak bir prensipi değildir. Bilâkis, faaliyetini kanunileştirmek için elinde olan herşeyi her zaman için yapmaya hazırdır. Bu uğurda mücadeleden hiçbir zaman dönmemiştir ve dönmeyecektir.»

Siyasi bir grupu veya teşekkülü, sırf gizli faaliyette bulunmaya mecbur bırakıldığı için, cebir ve şiddet kullanmakla suçlamak garip olur. «Kanun dışında bırakılanlar kanunun dışında hak ararlar» sözü büyük bir gerçeğin ifadesidir. Kanun dışında hak aramak cebir ve şiddet kullanmayı zorunlu kılmaz. Savcının iddia ettiği gibi, komünizmin kanun dışı edilmesi onun cebir ve şiddet kullanmasını gerektiriyorsa, bu takdirde sorumlu, kanunun kendisi olmak lâzım gelir. Çünkü burada fiili tahrik eden kanundur.

Savcı iddiasını ispat etmek için her çareye başvurmuştur. Deliller dosyasındaki yayınlardan iktibas ettiği cümleleri kabaca ve kasten bozmak yolunu bile denemiş, kelimelerin mânâlarını değiştirmeye kalkışmıştır. Hele, tamamıyla ilmi ve öğretici bir yazı olan TKP Teşkilât Prensiplerinin (Teşkilât, Sevk ve İdare) kısmında, konuyu geliştirmek ve fikri belirtmek, aydınlatmak maksadıyla iktibas edilmiş olan, Rus Sosyal Demokrat Partisi hakkındaki Lenin'in bir cümlesini tahrif ederek Türkiye Komünist Partisine mal etmesine ve iddiasını bununla ispata kalkışmasına hayret etmemek zordur.

Sevk İddianamesinde de mevhum bir vesikada geçen *ihtilâlcî* kelimesini ele alarak, «Komünist Partisinin faaliyet metodunun cebir ve şiddet kullanmayı icap ettirdiği, cebir ve şiddetin komünist partilerinin esasında mevcut olduğu» iddiasına bir dayanak aramaktadır.

Evelâ, İddianamede sözü geçen belgenin hayali ve uydurma olmadığını ispat edecek bir delil ileri sürülmüş değildir. Sonra, Sevim Tan'ya böyle bir belge verildiği farz ve kabul edilse bile, İddianamedeki uydurma örnekte geçen Fransızca *revolüsyoner* kelimesinin karşılığı olarak alınan *ihtilâlcî* deyiminin yerinde bir karşılık olup olmadığı bir meseledir. Gerçi bu kelimeyi ihtilâlcî diye çevirenler de vardır. Fakat en çok kullanılan karşılığı bu değildir. *İnkılâpçı* kelimesi revolüsyonerin daha çok kullanılan asıl karşılığıdır. Kaldı ki, Marksist edebiyatta ve Marksistler tarafından yapılan tercüme yayınlarda ihtilâl ve ihtilâlcî kelimelerine pek rastlanmaz. Fakat, bütün bunları bir tarafa bırakarak, revolüsyoner kelimesine ihtilâlcî karşılığını doğru ve yerinde kabul etsek bile, bahis konusu olan faaliyetin cebir ve şiddet kullanmayı hedef edindiği ispat edilmiş olamaz. İktidar partisi liderlerinin, özellikle Başvekil Adnan Menderes'in nutuklarında, partisinin bir ihtilâl partisi olduğunu belirten sözlerine gazetelerde sık sık rastlamak mümkündür.

Otuz küsur yıldan beri Türk komünistleri zulmün ve terörün her türlüünü gördüler. İçlerinde ideallerinin bedelini hayatlarıyla ödeyenler oldu. Fakat, buna karşılık olarak, bu cinayetlerin âleti olmuş hiçbir kimsenin, hiçbir provokatörün, ajanın komünistlerden bir fiske yediği işitilmemiştir. Cebir ve şiddet nerededir? 30 küsur yıllık faaliyetleri sırasında komünistlerin, cebir ve şiddet telkin eden hareketlerine, tahriklerine bir misal gösterilebileceğini sanmıyorum. Savcı, bu gerçeği bildiği için olmalıdır ki, başka bir dayanak aramıştır. Ona göre, cebir ve şiddet komünizmin mahiyetinde saklı bir unsurdur. Yani komünistler bugün cebir ve şiddet kullanmasalar bile, bir gün buna başvurabilecekleri için, onları cebir ve şiddet kullanmış kabul etmek gerekiyor. Bu ne garip bir hukuk anlayışıdır? Her asker bir asker kaçağı olabilir diye bütün bir orduyu peşinen cezalandırmak aklın kabul edeceği bir iş midir? Bizler Nasrettin Hoca'nın torunlarıyız, malûm. Bu efsanevi Hoca'mız, Türk halkının alaycı dehasını aksettiren nükteleri ve tuhafılarıyla, mustarip halkımızı arasına biraz olsun güldürmek istemiştir. Çocuğunu testiyi kırmadan önce döğmesi, gelecek nesillere, bizlere örnek olmak için değil, bazı mantıksız hareketlerle alay etmek içindi. Asırlardan beri halkı güldüren bir tuhafığın, bir gün bir kanun müeyyidesi haline getirilebileceğini Merhum Hoca bile aklına getiremezdi. Bir kanunun amacı halkı güldürmek olamaz. Ama onu ağılatması, karı ağılatması mümkündür.

Bugün bazı memleketlerde millî bağımsızlıklarını, hürriyetlerini elde etmek için emperyalist iştirâcılara karşı açılan savaşlarda komünistlerin ön saflarda yer aldıkları doğrudur. Fakat bu, böyledir diye komünistlerin bugün her yerde cebir ve şiddet kullanmayı tasarladıkları vehmine kapılmak yersizdir. Sırf bir vehme dayanarak vatandaşlara ceza tertibini istemek ise, akıl ve mantık işi değildir.

*

Sevk İddianamesinde ve Esas Hakkındaki Mütalâada, komünizmin «mevcut mülkiyet esasını tanımadığı, memlekette mevcut ahlâk telâkkilerini kabul etmediği, aile mefhumuna kıymet vermediği, cemiyet içerisinde amele diktatörlüğünü cebir yoluyla tesis etmeyi gaye edindiği ve bu suretle zümre tahakkümünü kurarak, memleket içerisinde müesses iktisadi ve içtimai nizamları devirip yerine kendilerine uygun iktisadi ve içtimai bir nizam kurmayı hedef tuttuğu» zikredilerek, amele diktatörlüğünü cebir ve şiddet yoluyla tesis etmenin komünizmin hiç değişmeyen ana vafı olduğu iddia ve tekrar edilmektedir.

Bu iddia hiçbir vakıya, delile, kanunî mesnede dayanmayan, profesyonel komünizm düşmanlarının basmakalıp iddialarının tekrarıdır. Aynı ayrı memleketlerin komünistlerinde müşterek olan şey, nihai gayeleri, uzak idealleridir. Aynı dünya görüşünü taşıdıkları, aynı doktrine bağlı bulunduklarına göre, dünya olayları hakkındaki görüşlerinde beraberlik bulunması tabiidir. Olaylar, Marksizmin ışığı altında her yerde daima aynı gerçek nitelikleriyle ortaya çıkar.

Fakat, Marksizmin değişmez metodu gereği olarak, her komünistin amacını kendi memleketinin özel şartları tâyin eder. Dünya olaylarının başka başka memleketler üzerindeki etkileri ve tesirleri, bu memleketlerin kendi sosyal bünyelerine göre belirlir. Bu ayrı ayrı memleketlerdeki komünist partilerinin müşterek ve uzak ideallerini ve dünya meselelerindeki görüş beraberliğini gözönünde tutarak, kendi özel şartları içinde yakın amaçlarını gerçekleştirme yolundaki çalışmalarını yanlış olarak mânalandırıp değerlendirmek ve bu yanlış görüşün mahsulü olan kanunlarla cezalandırmak adalet prensiplerinin ruhuna aykırı düşer. Bugün gerek Türkiye Komünist Partisinin, gerek gerçekten Marksist-Leninişt ayrı ayrı Türk komünistlerinin hiçbir faaliyeti, Türkiye'de komünizmin veya komünizme doğru olan doğruya geçiş devri olacak bir düzenin kurulması hedefini gütmektedir. Savcı, dayanaksız bir iddia ile, faaliyetlerimizin, mevcut nizamı devirmek ve Türkiye'de bir proletarya diktatörlüğü kurmak hedefi taşıdığını ileri sürüyor. Proletarya diktatörlüğü şian, Türk komünistlerinin çalışma programlarında hiçbir zaman yer almamış ve hiçbir zaman faaliyetlerinin doğrudan doğruya hedefini teşkil etmemiştir. Memleketimizin bugünkü sosyal bünyesi, şartları, proletarya diktatörlüğünü zorunlu ve gerekli kılacak bir durum göstermiyor. İşçi sınıfının tahakkümünü sağlamak veya bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü kurmak şöyle dursun, tersine, emperyalizme, gericiğe ve harbe karşı bütün sınıfları birleştirmek peşinde olduğumuz en büyük delili Savcının aleyhimizde kullanmak istediği yayınlardır. Millet'in müşterek dâvası ancak onun bütün sınıf ve tabakalarının birliğiyle, müşterek hareketiyle kazanılabilir. Bu gerçeği kavnyan Türk komünistlerinin, bir sınıfın tahakkümünü sağlamak gibi aykırı yönde bir faaliyete yer vermelerine imkân var mıdır? Halkın müşterek dâvasında memleketin bütün sınıflarının, bütün halkın birleşmesi zorunluğunu kabul etmeyenler, buna engel olmayı çalışanlar, baş hareketini

küçümseyenler, bu hareketi içinden yıkmak ve ona öncü olan kuvvetleri dağıtmak için her çareye başvuranlar ancak emperyalizme ve gericiliğe ajanlık etmekten başka hiçbir rolleri kalmayan Troçkist kalıntılarıdır.

Biz komünistler, memleketin bağımsızlığı ve demokrasinin gelişmesi uğrunda, emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelede işçi sınıfının başlıca rolü oynaması gerektiğine inanıyoruz. İşçi sınıfının öncü rol oynamadığı milli bağımsızlık hareketinin ergeç soysuzlaşmaya mahkûm bulunduğunu tarih bize göstermiş bulunuyor. Fakat bu, işçi sınıfının diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü sağlamak istediğimiz mânasına gelmez. Tersine, bu vazifeyi yerine getirmek için işçi sınıfının memleketin bütün sınıfları ve bütün ileri kuvvetleriyle işbirliği yapmasının zarurî olduğuna inanıyoruz. Dosyadaki⁽¹⁾ yayınlarımızda bu fikrin örneklerine bol bol rastlamak mümkündür. Üç Aylık Bülten'den şu parçayı alıyorum:

«Türkiyede ithalat ve ihracat tüccarlarının, toprak ağalarının, karaborsacıların, spekülâtörlerin işine yarayan bugünkü, Amerikalılar hesabına harp ve soygun politikası karşısında, işçi sınıfının, küçük ve orta toprak sahiplerinin, orta sınıfların, milli sanayicilerin, ileri burjuvazinin, milli menfaatlerin gerektirdiği barışçı, hürriyetçi bağımsız bir milli politika etrafında birleşmesi zarureti son ayların olaylarıyla iyiden iyiye ortaya çıkmıştır.»

Bu açık ifade karşısında, işçi sınıfının diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü sağlamak hedefini güttüğümüz iddiasının yeri olabilir mi?

Hiçbir Marksçı-Leninci parti, hiçbir Marksçı-Leninci faaliyet ve yayım Türkiyede komünizmin şimdiden gerçekleştirilmesi amacına yöneltilemez. Hiçbir Türk komünisti faaliyetinin memlekette komünizmi bugünden kurmak gibi bir hedef taşıdığını söyleyemez. Türkiyede bu çeşit bir faaliyet varsa, provokasyona eşit anti-marksist bir faaliyettir.

Yukarıda belirttiğim sebeplerle, Savcının bu dâvada uygulanmasını istediği TCK'nun 141. maddesi Türk komünistlerinin fiil ve hareketlerine uymamaktadır. Bu maddenin 1. fıkrası aynen şöyledir: «Memleket içindeki içtimai bir sınıfın diğerleri üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya içtimai bir sınıfı ortadan kaldırmak veya memleket içinde kurulmuş iktisadi veya içtimai temel nizamları devirmek amacıyla cemiyet tesis, teşkil, tanzim veya idare eden kimse üç yıldan on yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.»

Ortada yukarıdaki maddenin kapsamına girecek bir fiil var mıdır? Böyle bir fiil yoktur. Bunun içindir ki, aksini iddia eden Savcı bu iddiasını ispat edecek hiçbir kanunî delil ileri sürememiştir.

1. Memlekette bütün sınıfların eşit şekilde faydalanacakları gerçek bir demokrasinin kurulmasını isteyen Türk komünistlerinin amacı, bir sınıfın diğerleri üzerinde tahakkümünü kurmak değil, tersine bir sınıfın diğerleri üzerindeki tahakkümüne son vermek olabilir.

⁽¹⁾ Mahkeme dosyası.

«Görüşler» adlı bültende Komünist Partisinin gerçekleşmesine çalıştığı amaç, hiçbir yoruma yol vermiyecek kadar açık bir şekilde belirtilmiştir. Bültenin (önümüzde duran vazifeler) başlığı altındaki son kısmında Türk komünistlerinin hedefleri bütün açıklığıyla çizilmiştir. Buradan aşağıdaki cümleleri aynen alıyorum: «Memleketin bütün yurtsever unsurları anti-emperyalist ve demokratik bir plâtfon etrafında birleştirilmeli, milli bağımsızlığı savunma, kurtarma yolundaki bütün hareketler, faaliyetler desteklenmelidir.»

Daha aşağıda Türk komünistleri Amerikan emperyalistlerinin hizmetindeki harp kundakçılarına karşı ve barış için mücadeleye davet olunmakta, faaliyetlerinin hedefini teşkil eden hususlar belirtilmektedir. Savcının iddia ettiği yıkıcı telkinlerle, yukarıdaki cümlelerin bir yazıda bulunması mümkün müdür? «Görüşler», Savcının bütün iddialarını çürütecek, Türkiye Komünist Partisine ve Türk komünistlerine yüklemeğe çalıştığı amaçların bir vehim eseri olduğunu ispata yetecek açıklıktadır. Savcının hedefi komünistleri bu amaçlarından ötürü mahkûm ettirmekse, bunun için başka bir kanun maddesi bulması gerekiyor. 141. madde bu «fiile» uymuyor.

2. Memleketimizin bugünkü objektif şartları sosyal bir sınıfı veya sınıfları ortadan kaldırmak gibi yakın bir gaye taşımamıza engeldir. Sınıflar, bu veya şu partinin veya şahsın arzusu ile ortadan kalkmaz. İlimi sosyalizmin, yani Marksizmin ütopyik sosyalizmden farklı olarak, ortaya koyduğu en büyük gerçeklerden biri de budur. Sınıflar, onların sosyal karakterlerini ve münasebet şekillerini bir memleketin maddi-ekonomik bünyesi tayin eder. Bu bünyeyi insanlar keyfleri istediği zaman değiştiremezler. Komünistlerin son amaçlarını, uzak ideallerini teşkil eden komünizm, ancak, işçi ve emekçi sınıflar da dahil olmak üzere, bütün sınıfların ortadan kalkmasıyla mümkündür; bir tek sınıfın ortadan kalkması veya kaldırılmasıyla değil. Bir memlekette bütün sınıfların ortadan kalkması için, sosyal ve ekonomik gelişme seviyesinin, bütün ileri Batı memleketlerinin, hattâ bugünkü Sosyalist Sovyetler Birliğinin seviyesinden çok daha üstün olması gerektir. Bu seviyeye erişmiş bir memlekette ise, sınıfları bu veya şu siyasi teşkilât değil, hayatın kendisi ortadan kaldırır. Sınıfların varlığı nazariyecilerin düşüncelerine, siyasi liderlerin arzularına, partilerin programlarına bağlı değildir. Sınıflar ancak maddi ve sosyal hayat şartlarının zarurî kıldığı anda ortadan kalkacaktır. Marksizm-Leninizm bize böyle söylüyor. Ve biz Marksizmin-Leninizmin prensiplerine bağlıyız.

3. Türkiye Komünist Partisinin «memleket içinde kurulmuş iktisadi veya içtimai temel nizamları devirmek» amacını taşıdığını ispat eder ne fiili bir hareket, ne de bu partiye ait gizli yayınlarda böyle bir hareketi kışkırtır, veya doğru bulur bir cümle, bir kelime gösterilemez. İşlendiği iddia olunan fiili 141. maddeye uygun düşürebilmek için Savcının dosyada mevcut yayınları birhayli didiklemediği anlaşılıyor. Fakat, gerçek mânasını anladığı satırlar içinde ve özünü değiştirdiği, tahrif ettiği birtek cümle dışında,

iddiasını ispata yarat bir destek bulamamıştır. Başka birçok memleketlerde, ön saflarında komünistlerin bulunduğu millî kurtuluş hareketleri hızla gelişmekte olabilir, buralarda emperyalistleri veya onların kukla hükümetlerini hedef tutan silâhlı mücadeleler de hüküm sürebilir. Bu yüzden komünistler yeryüzünün her yerinde emperyalistler ve onların yerli ajanları için tehlikeli bir düşman sayılabilir. Emperyalistler ve sömürgeciler için tehlikeli bir düşman sayılmak biz komünistlere ancak şeref verir.

Teşkilât prensiplerinin «mevcut iktisadî ve içtimai nizamı devirerek komünist bir nizam kurulmak istenildiğini açıkça gösterdiği» iddia ediyor. Bu fikri veren, teşkilât prensiplerinin hangi paragrafı, hangi cümlesidir? Bültenin tümü bu fikri veriyorsa, nasıl veriyor? Savcı bunu açıklamak lüzumunu hissetmemiştir. Teşkilât prensipleri bir parti programı veya onun izahı mahiyetinde bir yazı değildir. Komünist Partisinin yakın ve uzak amaçlarından bahsetmemekte, bu konularda ne doğrudan doğruya, ne dolayısıyla dokunmamaktadır. Taşındığı başlıktan da anlaşılacağı gibi, sadece parti teşkilâtının yapısından ve bu yapının faaliyetiyle ilgili prensiplerden bahsetmektedir. Türk komünistlerinin şimdiden «bir komünist nizam» kurmak istediklerini Savcı nereden çıkarıyor? Bunu anlamak zordur.

Komünizm bir komünistin idealidir. Fakat bu idealin gerçekleşmesi, yukarıda da izah ettiğim gibi, maddî şartların ve imkânların varlığına bağlıdır. Sosyal ve ekonomik şartların gelişmemiş bir memlekette komünizmin gerçekleşmesini faaliyetine doğrudan doğruya hedef olarak gösteren, komünist değil, maskeli bir sahtekârdır. Gizli Komünist Partisinin üyesi olduklarını söyleyip de, bu partinin programını okumadıklarını, bilmediklerini itiraf edenler arasında, faaliyetlerinin mevcut şartlar içinde komünizmi kurmak gayesine yöneltilmiş olduğunu iddia eden, fakat bunu ispat edecek hiçbir fiilî ve maddî delil gösteremiyen bu çeşit sahtekârlardan birkaçını huzurunuzda dinlemiş bulunuyorsunuz. Biz hakiki Türk komünistleri Marksizmin-Leninizmin ışığı altında yürümekteyiz. Imkânların dışında değil, peşinde koşmak bizim şianımızdır. İstihsal vasıtalarında müşterek mülkiyet esasına dayanan sınıfsız, istismarsız, zülumsuz, tahakkümsüz toplumu, yani komünizmi şimdiki şartlar içinde, uzak bir ideal olarak kafamızda taşımaya mahkûmuz. Bugünkü vazifelerimiz, bugünkü gayelerimiz başkadır. Onların, komünizm idealiyle doğrudan doğruya ilgisi pek yoktur.

*

Bugün peşinde koştuğumuz amaçlar nelerdir? Ne istiyoruz?

1. Yalnız büyük toprak sahiplerine, yalnız büyük sermayedarlara değil, memleketin bütün sınıf ve tabakalarına, özellikle emekçi sınıflara eşit hak tanıyan hakiki bir demokrasinin gerçekleşmesini istiyoruz. Türk işçisi ekonomik ve politik haklarını lâfla değil, fiilî olarak elde etmeli, sosyal ve politik teşkilâtlarını serbestçe kurabilmeli, her türlü baskıdan, tecavüzden uzak olarak yaşatabilmeli, geliştirebilmelidir. Fakir Türk köylüsü lâfta

değil, fiilî olarak toprağa kavuşmalıdır. Türk aydını düşüncelerini açıkça söyleyebilmeli, yazabilmelidir. Bunlar, gerçekleşmesi uğrunda mücadele ettiğimiz amaçlardır. Bu amaçları taşımak ve bunlar uğrunda mücadele etmek bir suç mudur?

2. Memleketimizin bağımsızlığını tehdit eden yabancı nüfuzunu kırmak, emperyalizmin siyasi ve ekonomik tahakkümüne engel olmak, amaçlarımızın belkemiğini teşkil eder. Mütareke yıllarında Türkiye'yi bir Amerikan sömürgeci hâline sokmaya yeltenenler ve bunu sağlamak için türlü entrikalar çevirenler (Mandacılar) 35 yıl evvelki rüyalarının nihayet gerçekleştiğini hiçbir utanç hissi duymadan açıkça ve övünerek ilân etmektedirler. Bağımsızlık Savaşında evlâtlarının kanları ve canları bahasına kazandığı siyasi ve ekonomik bağımsızlık, milletin elinden, bugün dünyanın dehşet ve hayret dolu bakışları önünde gaspediliyor. Sözde muhalefetin liderleri bu hakikati ancak seçim kampanyalarında rey avına çıktıkları zaman haykırıyor veya haykır görünmek lüzumunu hissediyorlar. Bunu her zaman ve her yerde haykırmak bizim için bir suç mudur?

3. Yeni bir harp heyulâsı dünyamızın üzerinde dolaşüyor, ve memleketimizin ufuklarını tehdit ediyor. Bu felâketi önlemek, milletlerin müşterek ve kutsal bir dâvası haline geldi. Milletlerarası hiçbir dâva insanlık tarihinde hiçbir zaman bu kadar geniş ve muazzam bir ölçüye ulaşmamış, milletleri birbirine bu kadar sıkı yaklaştırmamıştır. Milletler, başlarındaki hükümetlerin politikalarına uysun uymasın, elele vererek harbe karşı mücadeleye girişmişlerdir.

Ama emperyalistler durmuyor. Onlar için bir harbe, bir harp hazırlığına ihtiyaç vardır.

İkinci Dünya Harbinin sonu Birleşik Amerika için yeni bir ekonomik buhranın başlangıcı olmak istidadını gösterince, sanayii yeniden askerleştirmek ve faaliyete geçirmek için yeni bir dünya harbi hazırlamak, başka memleketleri silâhlandırmak, Kore ve Hindini harplerini körüklemek yoluna başvurdu; yardım bahanesiyle ve yardım adı altında hazırlanan birtakım plânlarla bazı memleketleri kendine bağladı. Bu memleketlerin askerî bütçeleri Amerikan harp sanayiini beslemek için kabardıkça kabardı ve milletlerin takatını aşan bir seviyeye yükseldi. Buhranı önlemek için harp sanayiini beslemek, milletleri kendine bağlı tutmak, dünya pazarlarını hâkimiyeti altına almak emperyalistlerin başlıca emelleridir. İşte, harp, Amerikan fabrikatörlerine bunun için lâzımdır. Amerikalı bankerler harbe bunun için susamışlardır. Nüfuzları altına aldıkları memleketleri bunun için silâhlandırıyorlar. Askerî bütçeler bunun için kabarıyor. Vergiler bunun için artıyor. Halkın satınalma kabiliyeti bunun için azalıyor, hayat pahalılığı durmadan yükseliyor ve tahammül edilmez bir seviyeye ulaşmış bulunuyor. Silâhlanma yarışı milletler için bir sefalet kaynağı oldu; sırf Amerikan milyarderlerinin kazanç kaynaklarını geliştirmek için.

Barış korkusu silâh fabrikatörlerinin ve soyguncu spekülâtörlerin uykularını kaçırıyor. Bu gerçeği kendileri de gizlemiyorlar. İşin gizlenemeyecek kadar açık ve meydanda olduğunu biliyorlar.

Le Monde adlı sağcı bir Fransız gazetesinin, Londra Muhabirinden naklen sütunlarına geçirdiği şu satırları Vatan Gazetesinden alıyorum:

«Kremlinin üzerinde ilk sulh güvercinlerinin görünmesi üzerine, spekülâtörler tehlike işaretini verdiler. İptidai madde fiatları önemli derecede düşmüştür. Silâhlanma programı ile doğrudan doğruya alâkalı sanayi müesseselerinin eşhamı keza. Mamafih borsa mehafilindeki kötümserliği fazla izam etmemelidir. Doğu ile Batı arasında kat'i bir anlaşma olacağına henüz hiç kimse kat'i surette ihtimal vermiyor. Binaenaleyh, askeri bütçelerin bugün yarın indirileceği tahmin edilmiyor. Mühassıslara göre, en iyi ihtimallerde bile, harp malzemesi imali tahsisatı azaltılmıyacaktır.»

Emperyalistlerin dilini konuşan bu gazeteler bazan, nedense böyle açık sözlü oluyorlar. Görülüyor ki, silâh fabrikatörlerinin ve spekülâtörlerin başlıca korkusu, askeri bütçelerin indirilmesi, harp malzemesi imali ödeneklerinin kısılmasıdır. En büyük tehlike onlar için barış tehlikesidir, en amansız düşmanları barışseverlerdir. İtiraf etmeli ki, emperyalistler asıl düşmanlarını tanımakta yanılmamışlardır. Onlar, barışsever hareketini, âdeti bir vatan ihaneti gibi, tecavüzü maskeleyici bir hareket gibi ilân ederek, suni bir duman perdesi arkasında harp hazırlığını kolayca yürütmek, meşru göstermek peşindedirler. Emperyalistler, hazırladıkları bu yeni harpte en büyük ümitlerini barışsever Türk halkının kutsal topraklarına bağlamışlardır. Emperyalistler ve onların yerli ajanları Türkiyeyi harpçi politikalarının en güvenilir dayanağı saymakta ve onu topun ağzına sürmek için fırsat aramaktadırlar.

Telgraf ajanslarının, Newyork Taymis Gazetesinin 21. II. 1954 tarihli sayısından naklen verdikleri bir yazıda şu satırları okuyoruz:

«Türkiye tamamiyle bir savunma kalesi durumundan çıkılıp, gerek Avrupa, gerek Asyada bir düşman tecavüzü halinde girişilecek taarruz hareketi için bir atlama tahtası haline getirilmektedir. Bu taarruz hareketi, Türkiye'nin kendi silâhlı kuvvetleriyle bu memlekette üslendirilmiş Kuzey Atlantik Paketi Teşkilâtına ait hava ve kara kuvvetleri tarafından deruhte edilecektir.»

Memleketimizin bir atlama tahtası haline getirildiğini hiç çekinmeden ilân eden bu adamlar kimin hesabına konuşuyorlar? Bu suali sormak bu memleketin evlâtlarının hakkı değil midir?

Basının ve resmi çevrelerin, bir savunma antlaşması olduğunu daima tekrar ettikleri Türkiye-Pakistan Paktını, daha bu pakt imza edilmeden çok evvel, bayağı keşfeden aynı Amerikan gazetesi yazısına şunları da ekliyor:

«Öte yandan, Pakistan-Türkiye mihverinin Batı ucu olarak kendilerine düşen yeni rol, Türkleri, doğudan taarruz kabiliyetlerini artırmaya mecbur bırakmaktadır.»

Görülüyor ki, onlar açık konuşuyorlar. Hem neden çekinecekler? Taar-

ruza hazırlandıkları memleketlerden onları okyanuslar ayırmaktadır. Topun ağzında bizleriz. Fakat bu uğursuz sesler keşke yalnız Amerikadan ve yabancı memleketlerden gelseydi! Vatan Gazetesinin 1. II. 1954 tarihli sayısında çıkan «Türk Ordusuna taarruz yakışır!» başlıklı makaleden şu parçaları alıyorum:

«...Türk silâhlı kuvvetlerini savunucu bir kuvvet olarak kabul etmeyip, onların taarruz kabiliyetlerini artırmak daha yerinde olacaktır. Ancak, bu sadece plânları değiştirmekle olmaz; silâhlı kuvvetlerimizin, belkemiğini zırlı kuvvetlerin ve tepkili destek uçaklarının teşkil edeceği bir şekilde teçhizi gerekmektedir.»

«Türk Ordusunu bir taarruz kuvveti haline getirebilmek için hem bu tugayları (makalenin üst kısmında sözü geçen zırlı tugayları) daha ağır tanklarla ve toplarla teçhiz etmek, hem tugayları tümen kuvvetine çıkarmak, hem de zırlı birliklerin sayısını artırmak şarttır. Bütün bunları yapmak için de Amerikanın yardım tahsisatını artırmak gerekmektedir.»

«Türk ordusu sadece bir piyade tugayı ile bile, bir taarruz ordusudur. Ve Nato plânları çerçevesi içinde, bir taarruz ordusu olarak teçhizi ve kullanılması da şüphesiz en iyi neticeleri verecektir.»

Bu yazı bir asker tarafından yazılmış değildir. Türk ordusu, sorumluluk duygusundan bu kadar yoksun ve bu kadar bedbaht bir insana saflarında yer veremez. Yazı Amerikanın sesini aks ettirmeyi vazife edinmiş bir siyasi yazarın kaleminden çıkmıştır. Bu en tehlikeli millet ve memleket düşmanlarına karşı savaşmak, onların maskelerini düşürmek kutsal bir vazife değil midir? Barış, bu memleketin, ekmek kadar, su kadar ihtiyacı olduğu bir nimettir. Barış dâvası Türk halkının varlığı ile, bağımsızlığı ile doğrudan doğruya ilgilidir. Barışı savunmak, yalnız komünistlerin değil, fikirleri, kanaatları ne olursa olsun, halkın bütün sınıf ve tabakalarının müşterek amacı ve dâvasıdır. Fakat ne çare ki, emperyalizm ajanlarının serbestçe at koşturduğu, harp kundaklılarının teşvik ve himaye gördüğü bu memlekette barışın lâfını bile etmek neredeyse suç sayılacak. Barış için mücadele etmek bir suç ise, bu suçu işlemek bir vazifedir; hiçbir işkence, hiçbir tehlike ve tehdit, vatanını-milletini seven bir insani bu vazifeyi yerine getirmekten alakoyamaz. Barış istiyoruz, fakat memleketi ve onun bağımsızlığını korumak için harplerin en felâketlisine bile hazır bulunduğumuzu tekrar etmeye lüzum yoktur. İkinci Dünya Harbinde Avrupa ve Asya memleketlerinde uyanan milli mukavemet hareketlerinin ruhunu teşkil edenler, bu savaşlarda vatanseverliğin efsanevi örneklerini verenler komünistler değil miydi? Bunu unutturmaya çalışmak ve komünistleri yabancı emellere hizmet etmekle suçlamaya kalkışmak boşunadır.

İlk soruşturma sırasında bir gün, Hâkim, hiç yeri değilken, birdenbire bana şöyle hitabetmişti:

«Bu memleket siz komünistlerin eline geçmektense batsın, daha iyi!»

Ne cevap verdiğimi şimdi hatırlıyamıyorum. Bu söz, gelişigüzel söylenmiş bir söz değildi. Bu söz memleketi felâkete doğru sürükleyen zihniyetin

tam bir ifadesidir. Bir rejimi bir memlekete tercih etmek bir vatanseverin işi değildir. Ben, vatansever bir komünist olarak, bugün memleketin zararına çalışıklarına inandığım ve şahsan gadrine uğradığım, zulmünü gördüğüm siyasi hasımların tahakkümü altında bile, bu memleketin yaşaması için hayatımı vermekten çekinmem. Hasımlarımı sevmiyebilirim, ama vatan başka şeydir. Memleketlerinin felâketini kendi siyasi hasımlarının zaferine tercih eden sözde vatanseverlere gerçekten komünist olan kimse-ler arasında rastlanamaz. Haklı bir dâva nasıl olsa birgün zafer kazanacaktır. Fakat batmış bir vatan bir daha dirilemez. Bizce vatan sadece maddî nimetlerle dolu bir çiftlik değildir; maddî ve mânevî nimetlerin bileşkesidir. Biz bu memlekete, sadece tapu senetleriyle, hissé senetleriyle değil, akçaya çevrilmesine ve memleket dışına çıkarılmasına imkân olmıyan bütün maddî ve mânevî varlıklarımızla, hayatımızın mânasını teşkil eden herşeyimizle bağlıyız. Kökleri dışarda, yabancı bankalarda olanlar bizler değiliz.

★

Komünistlerin «memlekette mevcut ahlâk telâkkilerini kabul etmedikleri, aile mefhumuna kıymet vermedikleri» fikri, Savcıda herhalde, içyüzü çoktan açığa vurulmuş eski bir iftiranın izi olarak kalmış olacaktır.

Kapitalist âlemdede, eşine rastlanmadık bir ahlâk buhranının hüküm sürdüğünü burjuva basınının kendisi itiraf etmektedir. Hal böyle iken, komünistleri mevcut ahlâk telâkkilerini kabul etmemekle itham etmek gariptir. Hangi ahlâk telâkkilerinden bahsediliyor? Nerde bu ahlâkîlik? Açlığı ve ölümü sömüren spekülasyonların başıboş hüküm sürdüğü yerlerde mi? Bir yanda milyonlarca aç dururken, öbür yanda, piyasalara tesir etmek ve kazanç şanslarını arttırmak için yüzbinlerce ton yiyeceğin imha edildiği ülkelerde mi? Beyaz kadın ticaretinin gizli ve açık, özel ve resmî, her tür-lüsünün alabildiğine yayıldığı beldelerde mi? Salgın bir illet halini alan uyuşturucu madde iptilâsının aile ocaklarını söndürdüğü memleketlerde mi? Cinsi sapıklıkların için için işlediği çevrelerde mi? Nerede? Bütün bunlara göz yuman bir ahlâk telâkkisini komünistlerin kabul etmediği doğrudur. Fakat halkın maddî ve mânevî yükselişine engel olmıyan, halkın aziz tuttuğu herşey komünistler için muhteremdir. Bunlara bağlı olmak bir komünist için halka bağlı olmaktır.

Ahlâk sukutunu önlemek için kesin tedbirler istemek, ahlâk telâkkilerini tanınamamak demek değildir. Kesin tedbirlerin nasıl alındığının en parlak örneklerini, bugün komünist partilerinin önderliği altında yürüyen milletler vermektedir. Bu gerçeği komünizmin düşmanları bile bugün teslim etmek zorunda kalmışlardır. 20. VII. 1954 tarihli Vatan gazetesinde çıkan Rangon kaynaklı bir telgraf haberinde, komünizme karşı olduğu herkesçe bilinen Birmanya Başvekilinin yeni Çin hakkındaki sözlerinden bahsedilirken şöyle deniyor:

«Başbakan Çindeki kızıl rejimin memleketi birleştirmek ve hükümet dairelerinde rüşvet ve yolsuzlukları ortadan kaldırmak hususunda kaydettiği muvaffakiyetleri övmüş ve şunları söylemiştir: Asyalı sıfatıyla, bu yeni ahlâkî havayı alkışlarız. Fakat komünizmi sevmiyoruz. Bu siyasi umdenin millî topraklarımıza sirayetini istemiyoruz.»

Bu sözler Çin komünistlerinin ve genel olarak komünistlerin ahlâkî düşüklüklere karşı açtıkları mücadele ve ahlâk anlayışları hakkında az çok bir fikir verebilir sanıyorum.

Ahlâkî durumu yukarıda anlattığım şekilde olan bir toplumda aile müessesesinin ne halde bulunacağını kestirmek zor değildir. Komünistlerin aile tanımadıkları düpedüz iftiradır. Ailenin bugünkü bozuk şeklinden şikâyetçi olmak ve bu bozulmanın etkenlerini görmek ve göstermek başka şeydir.

★

Duruşma sırasında, Sevim Tan'nın, Mihri Belli'de ele geçen 56 sayfalık mektubu meselesi:

Savcının bu mektuba bir cankurtaran simidine sarılır gibi sanılması, dâvanın sonlarına doğru böyle bir şeye nekadâr ihtiyacı olduğunun delilidir. Bu mektubun Sevim Tan'nın ilk soruşturmadaki ifadesini doğrular mahiyette olduğu, parti faaliyetini tamamiyle anlattığı Savcı tarafından ileri sürülüyor. Bunun, Sevim Tan'nın ilk soruşturmadaki ifadesini doğrular mahiyette olduğunu kabul ediyorum. Fakat anlattığı parti faaliyetinin ve umumiyetle anlattığı şeylerin doğruluğunu kabul edemem. Sevim Tan'nın ilk soruşturmadaki ifadeleri kadar son mektubunun muhteviyatı da hakikate uygun olmaktan uzaktır. İlk soruşturmada bana zorla, işkence ile kabul ettirilemeyen yalanları, bir olup-bitti ile kabul ettirmek için tertiplenen oyunlarda Sevim Tan'ya oynatılan roller ve daha bir sürü olay, bana bazı şeyleri öğrenmek fırsatını ve Sevim Tan'yı içinde bulunduğu şartlara göre kolayca değişen hüviyetiyle tanımak imkânını verdi. Bunun için, Mihri Belli'de çıkan mahut mektup beni hayrete düşürmedi. Beni hayrete düşüren şey bu mektubun Mihri Belli'ye yazılmış olmasıdır. Zira Sevim Tan'nın bu mektupta yazdığı şeyler bir gerçek olsaydı, Mihri Belli'ye bunları şimdiye kadar defalarca anlatmış olması gerekmez miydi? Böyle bir mektuba ne lüzum vardı? Bunun cevabını verecek durumda değilim. Sevim Tan'nın ilk soruşturmadaki ifadeleri gibi, son mektupta anlattıkları da uydurma şeylerdir.

Savcı ilk soruşturmada başvuru kanunsuz usullerin sonuç vermemesi yüzünden elde edemediği delillerin yokluğunu çok yavan bir mantık oyunu ile örtbas etmeye çalışmıştır. Bütün işlerin benim emir ve direktifimle yapıldığına biricik delil olarak ileri sürülen şey, ilk soruşturma ifadelerim arasında mevcudiyeti iddia olunan tezatlardır. Fakat nedense Savcı bu tezatlardan bir tek örnek vermedi. Bununla beraber, aylarca, hattâ yıllarca kapalı bir kutu içinde tutulduktan sonra birdenbire çıkarıla-

rak sual yağmuruna tutulan bir insanın ifadeleri arasında tezat bulmak da bir marifet değildir. Kanun, sanığa şaşırtıcı sualler sormakta bile hâkimi menediyor. Halbuki, Sorgu Hâkimi, tutukluluğumun on dokuzuncu ayında, karşıma, Emniyet Müdürlüğü uzmanlarına hazırlanmış şaşırtıcı suallerle dolu 100 daktilo sahifesine yakın bir liste ile çıktı. Evvelce sorulmuş ve cevabı zapta geçirilmiş bir sualin bir müddet sonra, hattâ aynı gün içinde birkaç defa tekrarlandığı, ilk soruşturma ifadelerimde sık sık görülebilir.⁽¹⁾

★

İnandığı dâva uğrunda mücadelede talihsizliğe uğramış bir dâva adamının şerefini hiçbir işkence, hiçbir ceza azaltamaz. Fakat medenî bir kanun böyle bir kimseyi teslim ettiği ellere, temiz ve şerefli kalmayı emreder; çünkü kirlenebileceklerini bilir. Bir kanun temsilcisi için adalet namına zulüm ve işkence yapmaktan, kanunun arkasında saklanıp zorbalığa başvurmaktan daha büyük bir şerefsizlik olamaz. Yaşadığımız çağda, siyasi mücadelelerin en sert, en amansız geçtiği memleketlerde bile bu şerefsizliğe yol verecek kanunların ve buna tenezzül edecek kanun temsilcilerinin varlığına inanmak zordur. Fakat bizde iş öyle değil. Başvekil Adnan Menderes, ikdiran lehinde yaptığı propaganda konuşmalarında Halk Partisi iktidarı zamanındaki tabutluklardan, işkence odalarından söz ederek siyasi hasımlarını millete jumal ettiği günlerde, eski Sanasaryan Hanının üst katı bir salhane halini almış bulunuyordu.⁽²⁾ Barış ve millî bağımsızlık uğrunda savaşanlar, Halk Partisi diktatörlüğünün en koyu devirlerine rahmet okutacak bir vahşilikle işkenceye çekiliyorlardı. Bu işkence sahnelerini tasvire kalkışmıyacağım. Burada, o feci hayatı hayalen olsun tekrar yaşamaya tahammül edemeyecek olanlar ve belki de yüzü kızaracaklar bulunsun.⁽³⁾ Yalnız şunu söyleyeceğim ki, uğradığım ve aylarca devam eden maddî ve bedeni işkenceler, ancak işkence konusu olmak kabiliyetini bedenî tamamiyle kaybettikten sonra, doktorun müdahalesiyle sona erdi ve doktor işkencelerin ağır sonuçlarını ve izlerini dokuz aylık bir tedaviden sonra ancak giderebildi. Manevî işkencelerden bahsetmiyeceğim. Çıldıranların, intihara teşebbüs edenlerin sayısı malûmunuzdur. Onbir ay gazete okumaktan, kaleme, kâğıda dokunmaktan mahrum edilmiş siyasi bir tutuklu ve iki sene çığlıklar, feryatlar, iniltiler ortasında, her an işkence

⁽¹⁾ Ondokuz aylık tutukluluk sonunda başlayan ve her gün sabahtan akşama kadar aralıksız onbeş gün süren bu son hazır listeli soruşturma, Emniyet Müdürlüğünde geçen iki yıl içinde zaman zaman ve daha çok gece yarılarında ve gizli işkence odalarında yapılan soruşturmaların dışındadır.

⁽²⁾ Eski Sanasaryan Hanı: İstanbul Emniyet Müdürlüğü.

⁽³⁾ Emniyet Müdürlüğünde işkenceleri yaptıran askeri sorgu hâkimi mahkemede savcılık yerini işgal ediyordu.

odasına çağırılmayı bekleyen bir insan tasavvur ediniz. Ve sonra kanunen kimsenin yirmi dört saatten fazla tutulamayacağı bir yerde ve yirmi dört saatten fazla kalınamıyacak şekilde yapılmış bir hücrede, iki sene havadan, sudan, ışıktan mahrum nasıl yaşanabileceğini düşünürseniz, işkencenin ölçüsü hakkında az çok bir fikir edinebilirsiniz. Bizi bedenî ve mânen işe yaramaz bir hale getirmek için herşeyi yaptılar ve itiraf etmek lâzım ki kısmen de başarı elde ettiler. Savcı suçu inkâr ettiğimi söylüyor. Doğru değil. Yeryüzünde yüz milyonlarca insanın kutsal bildiği ve peşinde koştuğu bir idealin adamı olmak bir suçsa, ben bu «suçu» kabul ediyorum. Fakat yeryüzünde bütün insanların ve bütün kanunların menfur şaydığı işkence gibi bir fiili işlemiş veya işletmiş bir kimsenin aynı mertliği göstererek suçunu kabul edebileceğini sanmıyorum.

Savcıda kuvvetli bir inkâr meyli ve kabiliyeti sezmemiş olaydım, duruşma sırasında kendisine soracağım müdafaamla ilgili pek çok sualler olacaktı. Bir misal vereyim:

Sevim Tan'da ele geçen bültenleri kendisine benim verdiğim isnadını kabul etmem için, ilk soruşturma sırasında günlerce işkenceye tabi tutulmuştum. Bir gün Sevim Tan ile o zamanki I. Şube Müdürü Ahmet Topaloğlu'nun karşısında yüzleştirildik. Sevim Tan bültenleri kendisine benim verdiğimi yüzüme karşı tekrar etti. Hakikate uymayan bu isnadı yine kabul etmedim. Ertesi gün Ahmet Topaloğlu beni tekrar çağırttı: «Dün siz odadan çıktıktan sonra, Sevim Tan'ın, arkanızdan söylediği şu sözleri duymadınız: (Kendimi zor tuttum, az kalsın neler söyleyecektim).» Ve Topaloğlu ilâve etti: «Ben bu kadar söylüyorum, şimdi düşünüp taşının.»

Yüzüme karşı söylenen bir yalandan sonra bu sözler beni derin derin düşündürdü. Daha neler uydurulup Sevim Tan'ya söyletilebileceğini kestiremezdim. Bu kaygı ile, bir gün sonra, bültenleri Sevim Tan'ya verdiğim yalanını kabul etmek zorunda kaldım. Aradan bir buçuk yıl kadar bir zaman geçmişti. İlk soruşturma devam ediyordu. Son ifadelerim sırasında Halil Ölçer'in şu hayret verici sualine muhatap oldum: «Bültenleri Sevim Tan'ya sizin vermediğiniz anlaşılmıştır. Ne dersiniz? Eski ifadenizde ısrar edecek misiniz?» «Evet, dedim, ısrar edeceğim, isterseniz bu ifadeyi bana kabul ettirmek için yapılan işkenceleri tekrar ettirin.»

Halil Ölçer resmî ifadelere dayanmayı ve gizli dosyalarının muhteviyatını ifşa etmemeyi münasip görmüş olacak ki, Sevk İddinamesinde, bültenleri Sevim Tan'ya benim verdiğim iddiasının doğru olmadığını bildiği halde, yeniden ileri sürdü. Duruşmada bunun neden böyle olduğunun kendisinden sorulmasını istemedim. Biliyordum ki, inkâr edecekti.

Bir misal daha vereceğim:

İlk soruşturmada son ifadem de bana imzalatıldıktan sonra, Soruşturma Hâkimi Halil Ölçer'le aramızda şöyle bir konuşma geçti:

Halil Ölçer, bana, bu tahkikatın kendisine Türk komünistleri ve Türkiye Komünist Partisi hakkında, bu parti idarecilerinin bile bilmediği birçok gerçekleri öğrettiğini ve eğer Komünist Partisinin tarihini yazmak icap

etse, en geniş bilginin ve en zengin materyalin kendisinde bulunacağını söyleyerek şöyle bir misal verdi: «Meselâ, dedi, Mihri Belli Türkiye'ye son gelişinde bazı kimselere kendisini dışardan bir vazife ile gelmiş diye tanıtarak ve vazifesinin Komünist Partisinin başına geçmek, onu gençleştirmek olduğunu söyleyerek faaliyete geçiyor ve bu faaliyetinde (isimleri malûm) bazı kimselerin işbirliğini sağlıyor.» İşte, dedi Halil Ölçer, bu olay sizce meçhuldür, fakat bence teferruatıyla malûmdur. Buna ne dersiniz? Diyeceğim bir şey yoktu. Sevk ıddianamesini dikkatle okudum, bu meseleye dokunur bir nokta göremedim. Halbuki bu mesele müdafaam bakımından önemliydi. Meselenin Savcı tarafından açıklanmasını da mahkemeden isteyemedim. Çünkü Savcının işine gelseydi, bunu kendisi yapacaktı. Ortada gizlenmesi gereken bir şeyler olmasaydı, bunu huzurunuzda getirmekte zaten bir mahzur görmiyecektik.

Halil Ölçer, kanuna aykırılığı tartışma götürmez bir gerçek olan ilk soruşturmayı, idare etmiş bir sorgu hâkimi sıfatıyla, birçok hakikatleri inkâr etmek, gizlemek mevkiindedir. İşkenceyi kabul etmesini beklemek boşuna olurdu. İşkence gerçeğini maddi delillerle ispat etmek zordur. Minarenin kılıfı çoktan hazırlanmıştır. Fakat buna rağmen mahkemenin hakikate nüfuz etmiş bulunduğu kanısındayım. Bazı sanıkların ilk soruşturma ifadeleri, Savcının duruşmadaki son gayretlerine rağmen, kanuni bir değer kazanmış olmaktan uzaktır.

*

Bundan bir müddet önce, BMM, «İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi» adında bir antlaşma ile buna ek bir protokolü tasdik etmiştir. 10 Mart 1954 tarihli ve 8.662 sayılı Resmî Gazetede neşredilen bu sözleşme aynı gün yürürlüğe girmiş bulunuyor. Bu sözleşme bugün memleketimizde yürürlükte bulunan birçok kanunlarla tezat halindedir. Bu arada Ceza Kanununun 141 ve 142. maddeleri bu sözleşmenin hükümlerine açıktan açığa aykındır.

Birbirine aykırı bu iki hukuk kaidesinden bu dâvada hangisinin uygulanacağı üzerinde tereddüt edilemez. Sözü geçen antlaşmanın TCK'ndan sonra yürürlüğe girdiği, antlaşmaların kanuna nazaran üstün kuvvette olduğu, bunun için, kanunla antlaşma arasında aykırılık bulunduğu takdirde, antlaşmanın uygulanacağı gözönünde bulundurulursa, «İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi»nin kendisine aykırı bütün kanunları ve bu arada bilhassa TCK'nun 141 ve 142. maddelerini bertaraf edeceği açıktır. Aksi şekilde hareket, devletin milletlerarası sorumluluğunu gerektirir. Profesör Cemil Bilsel bu mesele hakkında şöyle diyor: «Devletler hukuku ile dahili hukuk arasında aykırılık ve ikilik yoktur. Meselâ Türkiye'nin muahedeleri de kanunları da aynı BMM'nin kabulünden geçmiştir. Devletler hukuku dahili hukuka re'sen işler. Mahkemelerin ve devlet memurlarının devletler hukukunu itibara almaları ve tatbik etmeleri lâzımdır.

Prencip itibarıyla iki hukuktan devletler hukukunu daha üstün sayıyorum. Devletler hukukuna aykırı bir kanuna dayanarak verilen bir hükmün devletin mesuliyetini icap ettirmesi üstünlüğün en kuvvetli ifadesidir.»

Antlaşma hükümlerinin tatbik edilmemesinden devletin sorumlu olacağı keyfiyeti esasen İnsan Hakları Sözleşmesinin 25, 26, 28 ve bilhassa 51 ve 52. maddelerinde açıkça ifade edilmiştir. 25. maddede şöyle deniliyor: «İşbu sözleşmede tanınan hakların yüksek âkitlelerden biri tarafından ihlâlinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her hakiki şahıs, hükümet dışı her teşekkül veya her insan topluluğu, hakkında şikâyet vaki yüksek âkit tarafın bu işde komisyonun selâhiyetini tanıdığını beyan eylemiş olması halinde, Avrupa Konseyi Sekreterine sunulacak bir dilekçe ile komisyona müracaat edebilir.» 32. maddenin 3. fıkrasında da şöyle denilmektedir: «İlgili yüksek âkit taraf (yani sözleşmeye aykırı hareket eden devlet) tâyin olunan mühjet zarfında tatmin edici tedbirleri almadıysa, bakanlar komitesi (Avrupa dışişleri bakanları komitesi) 1. fıkra derpiş edilen çoğunlukla, ilk kararna göre varılacak sonucu kararlaştırır ve raporu yayınlar.»

Mahkemenin, gerek iç hukukumuzun, muahedelerin kanun gibi uygulanması hususundaki âmir hükümlerini, gerekse sözü geçen sözleşmenin bu husustaki hükümlerini gözönünde bulundurarak, TCK'nun aykırı hükümlü 141. ve 142. maddelerini bertaraf etmesi ve bu dâvada İnsan Hakları Sözleşmesini uygulaması gerektir.

Ceza Kanununun 141. ve 142. maddelerinin İnsan Hakları Sözleşmesine hangi noktadan aykırı olduğunu izah edelim:

Sözleşmenin 9, 10 ve 11. maddeleri her ferde istediği kanaata sahip olmak hürriyetini, kanatlarını ifade ve izhar etmek (hürriyetini ve aynı kanaatta olanlarla bir araya gelerek cemiyet kumak ve başkalarıyla birlikte topluca kanaatlarını izhar ve ifade etmek hürriyetlerini ve nihayet resmî makamların müdahalesi ve memleket sınırları mevzuu bahis olmaksızın, haber veya fikir almak ve vermek hürriyetini tanımaktadır. Sözü geçen İnsan Hakları Sözleşmesi fikir ve kanaatlar arasında bir fark gözetmemiş, bazı düşünce ve kanaatları kanun dışı saymamıştır. Bu sözleşme hükümlerine göre, her fert, felsefi, siyasi, iktisadi sosyal görüş ve inançlarından dilediğine sahip olmak ve bunları serbestçe izhar ve ifade etmek hürriyetine maliktir. Bugün yeryüzünde bir milyar insanın maddi ve mânevî hayatı üzerindeki tesirleri herkesçe malûm bulunan komünist dünya görüşünün çağımız irfan ve kültür dünyasında çok büyük bir mevkii bulunduğu, komünizmin, Marksizmin felsefi, iktisadi, sosyal ve siyasi bir doktrin, yani bir fikir manzumesi, bir kanaat konusu olduğu hakikati ise inkâr imkânsız bir vakiydir. Komünizme, Marksizme-Leninizme taraftar oluruz veya olmayız. Bu fikri benimseriz yahut tenkit ederiz; fakat onun bir doktrin olarak, bir inanç konusu olarak, bir ilim sistemi olarak varlığını, gerçeklere düpedüz sırt çevirmedikçe, red ve inkâr edemeyiz. Komünizm çağımızın fikir ve hareket cereyanlarının başında gelir.

Halbuki, Ceza Kanununun 141. ve 142. maddelerinin, komünist fikir ve kanaatlarının izhar ve ifadesini, komünist düşünceli kimselerin cemiyet kurmasını yasakladığı ileri sürülerek ve bu yasaklığı bozmuş olmakla suçlandılar huzurunuza getirilmiş ve bu suretle İnsan Hakları Sözleşmesinin her ferde sağladığı düşünce ve inanç hürriyetlerinden yoksun edilmiş bulunuyoruz.

İnsan Hakları Sözleşmesinin, 9, 10 ve 11. maddelerinin 2. fıkrasında, yüksek âkit tarafları bahis konusu olan hürriyetleri kanunla sınırlandırmaya yetkili kıldığı, bunun için kanaat ve düşünce hürriyetlerine TCK'nun 141. ve 142. maddeleriyle konan tahditlerin İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı bir tarafı bulunmadığı ileri sürülemez. Zira İnsan Hakları Sözleşmesinin yukarıda sayılan maddelerinin 2. numaralı fıkralarında bahis konusu olan kanunî takyitler iki şarta bağlıdır. 2 numaralı fıkralara göre, sözü geçen hürriyetlere konacak takyitler, hem demokratik bir toplumda caiz görülen bir neviden takyitler olacaktır, hem de bunlar sözü geçen maddelerde birer birer sayılan maksatlarla konmuş ve bu maksatların hududunu aşmayan muvakkat tahditler nevinden bulunacaktır. Meselâ, sözleşmenin 9. maddesinin 2 numaralı fıkrasında dynen şöyle denilmektedir: «Din ve kanaatları izhar etmek hürriyeti *demokratik bir cemiyette* ancak âmme güvenliğinin, âmme nizamının, genel sağlığın veya umumi ahlâkın yahut başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması için *zaruri olan* tedbirlerle ve kanunlarla tahdit edilebilir.»

Burada demokratik denilen cemiyetler her türlü düşünce ve kanaatin, bilhassa her türlü siyasî, iktisadî ve sosyal düşünce ve kanaatların ayırdetmeden serbestçe ifade ve izharı esasına dayanan cemiyetlerdir. İfade ve izhar hürriyetlerinin hiçbir kayda tâbi tutulmaksızın mevcudiyeti, bahsi geçen demokratik cemiyetlerin ayırdedici vasfını teşkil eder. Demokratik cemiyet demek, bütün düşünce ve kanaat sistemlerinin izhar ve ifadesini kanunun himayesi altında bulunduran cemiyet demektir. İnsan Hakları Sözleşmesinde yer alan «Demokratik Cemiyet» terimi ile, yukarıda târif ettiğimiz neviden, yani her türlü kanaat ve düşüncenin izhar ve ifadesinde, sağ ve sol bütün siyasî partilerin kurulmasına ve yaşamasına cevaz veren rejimlerin kastedildiğine şüphe yoktur. Bundan başka, Ceza Kanununun 141. ve 142. maddelerinin, İnsan Hakları Sözleşmesince cevaz verilen ikinci şıkkın kapsamına girdiği, yani komünist düşünce ve kanaatların izhar ve ifadesinin âmme güvenliği, âmme nizamı, genel sağlık veya genel ahlâk, yahut başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması düşüncesiyle yasaklandığı da ciddiyetle iddia olunamaz. Komünist düşünce ve kanaatların izhar ve ifadesi yüksek âkit taraflardan hiçbirinin ülkesinde âmme güvenliğini, âmme nizamını yahut genel sağlığı tehdit etmediği halde, bunun yalnız Türkiyede sosyal bir âfet olabileceğini, Türkiye'yi çağdaş milletler seviyesine henüz ulaşmamış, henüz siyasî rüşdünü ispat etmemiş milletler kertesine indirmeden tasavvur etmeye imkân yoktur. Kaldı ki, bu ikinci şart birinciye bağlıdır. Yani âmme nizamı, âmme güvenliği, genel sağlık düşün-

ceyle yapılacak sınırlamaların mutlaka demokratik toplum anlayışı çerçevesi içinde yapılması gerekmektedir. Bir sözleşmenin terimlerinden biri üzerinde tereddüt belirlirse, âkit tarafların bu terime verdiği mânaya bakılır. Çok taraflı antlaşmalarda ise, çoğunluğun birleştiği mânâ muteber sayılır. Meğer ki, taraflardan biri önceden ihtirazi kayıt ileri sürmüş olsun. İnsan Hakları Sözleşmesini imzalayan yüksek âkit tarafların, «demokratik cemiyet» terimini, komünist düşünce ve fikirlere yer veren bir cemiyet mânasında kullandıkları muhakkaktır. Türkiye ve Yunanistan müstesna, yüksek âkit tarafların herbirinin memleketinde, komünist partileri kanunî partilerdir. Komünist fikir ve kanaatları kanunun himayesi altında serbestçe izhar ve ifade olunur. Esasen, İnsan Hakları Sözleşmesinin dibacesinde yüksek âkit taraflar: «Aynı telâkkiyi taşıyan ve ideal ve siyasî ananeler, hürriyete saygı ve hukukun üstünlüğü hususlarında müşterek bir mirasa sahip bulunan Avrupa devletleri hükümetleri sıfatıyla, Evrensel Beyanname (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10. Aralık 1948 de ilân edilen İnsan Hakları Evrensel Beyanname) yazılı bazı hakların müştereken sağlanmasını temine yarıyacak tedbirleri almayı kararlaştırarak aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.» demek suretiyle müştereken aynı me-deniyet plâtfomu üzerinde bulunduklarını kabul etmişlerdir.

Sözleşmenin 18. maddesi: «Bu sözleşmenin hükümleri gereğince, mezkûr hak ve hürriyetlere yapılacak takyitler ancak derpiş edildikleri gaye için tatbik edilebilirler» demek suretiyle, bahis konusu olan takyitlerin hürriyet prensipine halel getirmeksizin belli sahalara inhisar edeceğini ve geçici maksatlarla yapılabileceğini ifade etmiştir. 17. madde ise, sözü geçen hak ve hürriyetlerin bir bütün teşkil ettiğini ve sözleşmenin, bunların yok edilmesine yol açacak şekilde tatbik ve tefsir olunamayacağını söylüyor. Gerçekten de, düşünce, kanaat, ifade ve izhar hürriyetleri bir bütün teşkil eder. Şayet bazı düşünce ve kanaatların izhar ve ifadesi yasaklanacak olursa, düşünce hürriyeti müessesesi temelinden zedelenir ve neticede adı geçen sözleşmenin tanıdığı hak ve hürriyetlerin hepsi yok edilmiş olur.

Kaldı ki, İnsan Hakları Sözleşmesinin 64. maddesinin açıklığı karşısında, adı geçen sözleşmenin ne imzası, ne de tasdik sırasında hükümetimizce ihtirazi bir kayıt ileri sürülerek memleketimizde İnsan Hakları Sözleşmesinin TCK'nun 141. ve 142. maddelerinin yasaklayıcı hükümleri dışında yürürlükte bulunacağı ifade edilmiş olmadığına ve 6366 sayılı tasdik kanununun 2. ve 3. maddelerinde beyan edildiği üzere münhasıran 3. Mart 1924 tarih ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanununun hükümleri mahfuz tutulmuş bulunduğu göre, komünist düşünce ve kanaatların İnsan Hakları Sözleşmesinin tanıdığı hürriyetler kapsamına girmediği, bunların istisna edildiği hakkındaki mütalâa da iltifata şayan olamaz. Sözleşmenin 64. maddesi aynen şöyledir: «Bu sözleşmenin imzası veya tasdik belgesinin tevdiî anında, her devlet, sözleşmenin muayyen bir hükmü hakkında, o zaman kendi ülkesinde yürürlükte olan bir kanunun bu hükme uygun bu-

İnmeması nisbetinde ihtirazi kayıt koyabilir. İşbu madde umûmi mahiyette ihtirazi kayıtlar konulması selâhiyetini bahşetmez.»

BMM'nin, tasdik sırasında Tevhidi Tedrisat Kanunu hakkındakinden başka herhangi bir ihtirazi kayıt ileri sürmeden İnsan Hakları Sözleşmesini tasdik etmiş olması keyfiyeti, kanun yapanın, bugüne kadar memleketimizde yürürlükte bulunup da bahsi geçen sözleşmeye aykırı hükümler ihtiva eden bütün antidemokratik kanunları ve bu arada TCK'nun 141. ve 142. maddelerini bu vesile ile ilga etmeyi arzu etmiş olmasından başka türlü izah edilemez.

*

Üzerinde durulan fiil, ne İnsan hakları Sözleşmesi, ne Anayasa, ne de Anayasaya aykırı kanunlar karşısında bir suç sayılamaz. Ortada cezayı gerektiren bir fiil yoktur. Davanın sukutuna karar verilmesini istiyorum.

TÜSTAV

Oku ve okut!